arsredovisn.ing

HANDBOK 02

BOKFÖRING

Från affärshändelse till avstämd bokföring

För mindre företag

Exempel · övningar · arbetsblad

Utgåva 1 · 2026

Läs detta först

Utgåva 1. Regler och källor kontrollerade den 21 oktober 2026. Manus, regelhänvisningar och beräkningar har granskats oberoende med AI. Kvalificerad mänsklig fackgranskning har inte utförts. Exempelföretag och framtida händelser är uttryckliga fiktiva fallantaganden. Boken är en praktisk handbok vars regler måste kopplas till det aktuella företagets förutsättningar.

Utgåvan utgår från källor kontrollerade den 21 oktober 2026. Regelvalet följer räkenskapsårets start och tillämpliga övergångsregler. Belopp i exempel är i kronor om inget annat anges.

39. Huvudfall: tre månader i ett tjänstebolag

39.1 Uppdraget och den period vi faktiskt undersöker

Lärkhamn Analys AB säljer analystjänster till svenska företagskunder. Här följer vi bolagets bokföring från januari till mars 2026. Målet är att kunna förklara varje kvarvarande balanspost och sambandet mellan fakturor, resultat och pengar. Ett korrekt slutbelopp räcker inte. Den som tar över arbetet ska också kunna förstå varför beloppet hör hemma där och vilket underlag som visar det.

Fallet är eget och fiktivt. Det omfattar exakt de affärshändelser och periodjusteringar som beskrivs i kapitlet och i arbetsbladets fullständiga journal. Rapporten är en avgränsad intern kvartalsrapport före bolagsskatt. Den är inte en komplett årsredovisning eller ett påstående att ett verkligt konsultbolag saknar andra kostnader. Några ytterligare pensionspremier, semesterlöneskulder, förmåner eller räntor ingår inte i fallmaterialet. I ett verkligt uppdrag måste deras förekomst undersökas innan motsvarande rapport fastställs.

Bolaget använder faktureringsmetoden och redovisar moms för kalenderkvartal. De aktuella konsulttjänsterna och de momsbelagda svenska inköpen har i fallet 25 procent moms och full avdragsrätt för angiven ingående moms. Hyresunderlagen och bankbeskeden anger ingen moms. Dessa förutsättningar ska följas i övningen; kontonumret ensamt avgör aldrig momsbehandlingen i ett nytt företag.

Arbetsbladet *huvudfall-tjanst-journal.csv* innehåller 42 journaler med datum, dokumentbeteckning och kontorader. Här återges de journaler som behövs för att förstå metoden. Återkommande hyror och löner beskrivs tillsammans, men ingår var för sig i journalen. Kontrollbeteckningarna F39 hänvisar till bokens separata räkneunderlag.

Dokumentnamnet K1 är bolagets första kundfaktura i fallet och har ingen koppling till ett redovisningsregelverk.

39.2 Börja med den ingående balansen

Den första kontrollen sker innan periodens första faktura registreras. Bankkontot har 100 000 kronor, aktiekapitalet är 25 000 kronor och bolaget har en skuld till ägaren på 75 000 kronor. Det finns inga ingående kundfordringar, leverantörsskulder eller skatteposter i fallmaterialet.

Ingående post den 1 januari	Tillgång	Eget kapital eller skuld
1930 Bank	100 000	
2081 Aktiekapital		25 000
2393 Lån från ägaren		75 000
Summa	100 000	100 000

Finansieringen stämmer: 25 000 + 75 000 = 100 000 kronor, F39-01. Det betyder att ingående tillgångar och finansiering är lika stora. Det visar inte att bolaget har tjänat pengar. Den ingående banken kommer här från kapital och lån, inte från periodens försäljning.

Spara kontoutdraget som styrker banksaldot och låneunderlaget som förklarar ägarskulden. Skriv också vilken dag saldona avser. Om ett exporterat system använder minustecken för kreditsaldon måste tecknen förstås innan beloppen förs in i en presentation. I tabellen visas skulder som positiva belopp på finansieringssidan. Journalfilen använder i stället kredit som negativt tal. Det är två visningssätt för samma bokföring.

Bokföringslagens krav på löpande registrering och verifikationer gäller även i ett litet bolag. BFL 4 kap. 1 § och 5 kap. 1 och 6–7 §§ ger grunden för sambandet mellan händelse, underlag och bokföringspost. Praktiskt innebär det här att en bankrad ska kunna kopplas till den faktura eller skuld som betalats, utan att någon behöver gissa efteråt.

39.3 Bygg en arbetsordning som fungerar hela kvartalet

Sortera först materialet efter händelse, inte enbart efter betalningsdatum. Kundfaktura, kreditfaktura och kundbetalning är olika underlag. Leverantörsfaktura och leverantörsbetalning är också olika. Lönebesked, banköverföring till skattekontot och skattekontots debitering beskriver ytterligare skilda moment. När dokumenten får egna beteckningar går det att följa hela kedjan.

I Lärkhamn görs registreringen under månaden och en dokumenterad avstämning vid månadens slut. Arbetsordningen är att först komplettera saknade underlag, sedan kontrollera reskontrorna, därefter banken och skattekontot och till sist moms och resultat. Den ordningen gör att en saknad leverantörsfaktura upptäcks innan momsrapporten betraktas som färdig.

BFN:s vägledning Bokföring, punkterna 2.15–2.16, kräver löpande avstämning enligt fasta rutiner och dokumentation av identifierade avvikelser och deras hantering. Rutinen i detta fall är en praktisk tillämpning. Att systemet visar en grön symbol är inte i sig en avstämning mot ett oberoende underlag.

Lägg därför ett kort arbetsblad framför varje månadsrapport. Ange vilka kontoutdrag som jämförts, vilka fakturor som fortfarande är öppna och om någon bokföringspost väntar på utredning. Markera även att månadsöverföringen av moms till konto 2650 är intern. Den uppgiften blir avgörande när kvartalets moms senare ska deklareras och betalas.

39.4 Januari: en försäljning skapar först en fordran

Den 2 januari utfärdas K1 för ett slutfört konsultuppdrag. Priset är 100 000 kronor exklusive moms. Momsen är 25 000 kronor och kundfordran blir 125 000 kronor, F39-02 och F39-03. Utfört arbete och faktura hör i fallet till januari; det finns inget förskott eller pågående uppdrag att bedöma.

Journal 001, K1	Debet	Kredit
1510 Kundfordringar	125 000	
3041 Konsultintäkter		100 000
2611 Utgående moms		25 000

När kunden betalar den 20 januari debiteras banken och kundfordran krediteras med 125 000 kronor i journal 007. Ingen ny försäljningsintäkt uppkommer vid den betalningen. Om även bankinbetalningen registrerades som försäljning skulle samma uppdrag redovisas igen. Reskontraträffen är därför viktigare än att välja en allmän etikett som heter kundinbetalning.

Kontrollen av K1 görs i båda riktningar. Från fakturan följer vi fordran till bankinbetalningen. Från bankens insättning följer vi betalningsreferensen tillbaka till fakturan. Sedan kontrollerar vi att K1 är stängd i kundreskontran och att försäljningskontot innehåller fakturans nettobelopp. Ett nollsaldo på kundfordringar utan den kedjan kan också uppkomma genom felaktig kvittning.

Skatteverkets beskrivning av faktureringsmetoden skiljer redovisning av fakturerad försäljning från betalningen. Här följer momsbehandlingen den angivna metoden och de vanliga svenska fakturorna. Fallet ska inte användas som mall för förskott, unionshandel eller andra specialfall som inte finns i materialet.

39.5 Kostnad, moms och betalning på leverantörssidan

Januari innehåller tre återkommande verksamhetsutgifter. Hyran är 9 000 kronor utan moms. Programvarutjänsten kostar 2 000 kronor plus 500 kronor moms och betalas med bolagets kort. Marknadsföringen faktureras med 4 000 kronor plus 1 000 kronor moms. Programvarans utbetalning är därmed 2 500 kronor och marknadsföringsskulden 5 000 kronor, F39-04 och F39-05.

Underlag	Kostnadskonto	Kostnad	Ingående moms	Motkonto och belopp
H1 Hyra	5010	9 000	0	2440: 9 000
S1 Programvara	6540	2 000	500	1930: 2 500
M1 Marknadsföring	5910	4 000	1 000	2440: 5 000

Hyran betalas den 10 januari och marknadsföringen den 12 januari. Betalningarna debiterar 2440 och krediterar 1930. Kostnaderna har redan registrerats med fakturorna. Att betala fakturan minskar skulden och banken; det är inte ett andra kostnadstillfälle.

Programvarutjänsten har däremot inget mellanliggande skuldsaldo i detta förenklade kortköp. Kortunderlaget och bankposten ska ändå höra ihop. Ordet programvara betyder inte automatiskt utlandsköp eller omvänd moms. Fallunderlaget anger en svensk leverantör och vanlig svensk moms. I ett verkligt material börjar bedömningen med leverantör, avtal och faktura, inte med produktnamnet.

De ingående momsbeloppen summeras till 1 500 kronor för januari, F39-06. Kostnaderna och momsen hålls på olika konton eftersom den angivna avdragsgilla momsen inte ingår i dessa kostnadsbelopp. Fullständig faktura och rätt till avdrag

är förutsättningar i fallet, inte något som kan bevisas genom att en kontering balanserar.

39.6 Lönen måste läsas som ett sammanhängande underlag

Bolaget har en anställd, född 1980, som omfattas av vanliga svenska arbetsgivaravgifter utan nedsättning i fallet. Varje månad är bruttolönen 33 000 kronor. Avdragen preliminär skatt är enligt det givna och godkända löneunderlaget 8 000 kronor. Nettolönen är därför 25 000 kronor, F39-07. Beloppet 8 000 är inte en påhittad tabellskatt eller en procentsats som läsaren ska överföra till någon annan anställd.

För januari–mars 2026 anger Skatteverkets avgiftstabell full arbetsgivaravgift 31,42 procent för den aktuella åldersgruppen. Procentberäkningen ger 33 000 × 0,3142 = 10 368,60 kronor per månad före öresbortfall, F39-08. Skatteverkets instruktion för arbetsgivardeklarationen anger att belopp redovisas i hela kronor och att ören tas bort efter beräkningen för respektive avgiftsprocentsats. Det är alltså inte vanlig avrundning till närmaste krona.

Bolaget har här en anställd och en enda avgiftsgrupp. De 0,60 kronorna tas därför bort och den deklarerade avgiften blir 10 368 kronor, F39-57 och F39-58. I fallet bokförs detta fastställda månadsbelopp direkt som kostnad och skuld. Samma heltalsbelopp följs sedan till skattekontots debitering; någon separat bokförd öresupplupen avgift eller ytterligare avrundningspost ingår inte. Bevara både procentberäkningen och deklarationsunderlaget så att skillnaden kan förklaras.

Journal 008–009, januari	Debet	Kredit
7010 Löner	33 000	
2710 Avdragen skatt		8 000
1930 Bank, nettolön		25 000
7510 Arbetsgivaravgifter	10 368	

Journal 008–009, januari	Debet	Kredit
2731 Avräkning arbetsgivaravgifter		10 368

Den sammanlagda kostnaden för just lön och arbetsgivaravgift är 43 368 kronor, F39-09. Den sammanlagda skulden som ska hanteras via skattekontot är 18 368 kronor, F39-10. Nettolönen, personalkostnaden och skattebetalningen svarar alltså på olika frågor.

Kontrollera löneunderlaget mot bankens nettoutbetalning och de bokförda skulderna. Kontrollera därefter underlaget för arbetsgivardeklarationen. Vår fasta uppgift om skatteavdrag ersätter inte den verkliga arbetsgivarens kontroll av skattetabell, beslut och andra löneförhållanden. Lönemodellen visar bokföringsflödet; den är inte en generell löneberäknare.

39.7 Januari avslutas utan att momsen betalas

Bankavgiften i januari är 150 kronor enligt bankbeskedet och har ingen moms i fallet. Den bokförs som kostnad mot banken. Därefter görs månadens interna momsöverföring. Utgående moms är 25 000 kronor och ingående moms är 1 500 kronor. Skillnaden blir 23 500 kronor, F39-11.

Journal 011, MOMS1	Debet	Kredit
2611 Utgående moms	25 000	
2641 Ingående moms		1 500
2650 Redovisningskonto för moms		23 500

Efter överföringen är månadens saldon på 2611 och 2641 nollställda. Skulden finns kvar på 2650. Ingen bankutbetalning och ingen debitering av skattekontot har inträffat. Bolagets registrerade momsperiod är kvartal; intern uppföljning varje månad gör inte registreringen till månadsmoms.

Januaris intäkt är 100 000 kronor. Kostnaderna är hyra, programvara, marknadsföring, lön, arbetsgivaravgift och bankavgift. Tillsammans blir dessa 58 518 kronor och resultatet 41 482 kronor, F39-12 och F39-13. Månadens bank visar samtidigt 183 350 kronor, F39-14. En skillnad mellan vinst och bank är väntad eftersom bland annat moms och lönerelaterade skulder ännu inte betalats.

Avstämningen ska visa varför kontona skiljer sig åt. Skriv exempelvis att januarilönens skatt och arbetsgivaravgift ska följas upp i februari. Skriv inte att skatterna är betalda bara för att lönen är betald eller för att månadsrapporten är klar.

39.8 Februari: samma verksamhet men en annan likviditetsbelastning

Februari har en kundfaktura på 120 000 kronor plus 30 000 kronor moms. Kunden betalar 150 000 kronor den 20 februari, F39-15. Månadens hyra, programvara, marknadsföring, lön och bankavgift har samma belopp som i januari. Det är rimligt att använda föregående månad som avstämningshjälp, men dokument och datum måste fortfarande kontrolleras var för sig.

De återkommande utgifterna får alltså inte kopieras utan att februariunderlagen finns. H2 ska avse rätt månad och S2 ska vara ett verkligt nytt köp. Ett avstämningsblad kan visa samma förväntade belopp i flera månader, samtidigt som en utebliven eller dubbel faktura blir en avvikelse. Förväntningen är ett sökverktyg, inte en ersättning för bokföringsunderlag.

Två händelser skiljer februari från januari: januarilönens skatteposter regleras via skattekontot och datorutrustning köps in. Båda sänker banken, men de påverkar inte februariresultatet på samma sätt. Att läsa bankutbetalningarna som en lista över månadens kostnader skulle därför ge en missvisande rapport.

Februaris rörelseresultat före eventuell avskrivning är 61 482 kronor, F39-16. I fallplanen börjar den köpta utrustningen användas först i mars. Någon avskrivning i februari ingår

därför inte. Resultatförbättringen jämfört med januari kommer här från högre försäljning, medan de angivna återkommande kostnaderna är lika stora.

39.9 Skattekontot har två olika slags händelser

Den 10 februari förs 18 368 kronor från banken till skattekontot för januarilönens skatt och arbetsgivaravgifter. Då debiteras 1630 och 1930 krediteras. Den 12 februari visar skattekontobeskedet att beloppet har dragits. Då debiteras 2710 med 8 000 kronor och 2731 med 10 368 kronor, medan 1630 krediteras med summan.

Händelse	Debet	Kredit
Journal 017, överföring den 10 februari	1630: 18 368	1930: 18 368
Journal 019, debitering den 12 februari	2710: 8 000; 2731: 10 368	1630: 18 368

Datumskillnaden är en del av fallets kontoutdrag. Den presenteras inte som en universell betalningsregel. Mellan dessa händelser har bolaget en tillgång på skattekontot och kvarvarande bokförda löneskulder. Efter debiteringen är just januariposterna reglerade. Februari månads nya lön skapar sedan nya skulder.

Om banköverföringen skulle debiteras direkt på lönekostnaden blir resultatet för lågt och de tidigare skulderna kvar. Om den bokförs direkt mot skulderna går det i detta material dessutom inte att stämma av skattekontots mellanliggande saldo på rätt datum. Konto 1630 gör händelseförloppet synligt.

Samma kedja upprepas för februarilönen den 10 och 12 mars i journal 032 och 034. Totalt överförs 36 736 kronor för de två löneperioderna, F39-17. Marslönens motsvarande belopp är obetalt vid kvartalsskiftet. Noll på skattekontot den 31 mars betyder därför inte noll i framtida skattebetalningar.

39.10 Utrustningen betalas nu men förbrukas över tid

Den 15 februari kommer I1 för datorutrustning med en egen nyttjandeperiod. Anskaffningsvärdet i fallet är 48 000 kronor och den avdragsgilla momsen 12 000 kronor. Leverantörsskulden blir 60 000 kronor, F39-18. Journal 020 debiterar 1220 och 2641 samt krediterar 2440. Betalningen följande dag reglerar hela skulden.

Betalningen är större än periodens kostnad för utrustningen. När den tas i bruk i mars bokförs enligt fallunderlagets dokumenterade plan en månads avskrivning på 1 000 kronor. Journal 041 debiterar 7832 och krediterar 1229. Kvarvarande bokfört värde blir 47 000 kronor, F39-19.

Det är viktigt att läsa planen före beräkningen. Beloppet 1 000 är en given månadsavskrivning i detta fall. Det är inte en allmän regel att datorer skrivs av med detta belopp eller att alla företag ska använda samma nyttjandeperiod. Anskaffning, bruktagande och bedömd användning måste kunna förklaras av bolagets egna underlag.

BFN:s K2-vägledning behandlar anskaffningsvärde och avskrivning i kapitel 10, bland annat punkterna 10.20 och 10.23. Vårt månatliga uppföljningsbelopp ska hållas isär från prövningen av årsredovisningens regelval och skattemässiga avskrivningar. Här beräknas inga värdeminskningsavdrag i deklarationen och ingen bolagsskatt.

Lägg I1, betalningsreferensen, uppgiften om bruktagande och planen tillsammans i anläggningsunderlaget. Då går det att kontrollera både att utrustningen finns redovisad och att den kostnad som visas i mars har en egen motivering. Banken bevisar betalningen, men inte vilken nyttjandeperiod som är rimlig.

39.11 Mars: prisavdraget måste följa sin faktura

Marsfakturan K3 är ursprungligen 90 000 kronor plus 22 500 kronor moms, totalt 112 500 kronor, F39-20. Den 17 mars beslutas ett verkligt prisavdrag på 10 000 kronor exklusive moms. Kreditfakturan K3-KR minskar momsen med 2 500 kronor och kundfordran med 12 500 kronor, F39-21.

Journal 035, K3-KR	Debet	Kredit
3041 Konsultintäkter	10 000	
2611 Utgående moms	2 500	
1510 Kundfordringar		12 500

Kunden betalar därefter 100 000 kronor den 20 mars. Ursprungsfakturan minus krediten är exakt det betalade beloppet, F39-22. Marsintäkten efter prisavdraget är 80 000 kronor och utgående moms 20 000 kronor, F39-23 och F39-24.

Här finns en förändrad affärshändelse med extern kreditfaktura. Det är inte en konstaterad kundförlust och inte en intern rättelse av dubbelregistrering. Följ ursprungsfaktura, kredithandling och betalning i reskontran så att skälet till minskningen framgår. Skatteverkets faktureringsvägledning beskriver ändringsfakturor och kopplingen till den ursprungliga fakturan. I fallet finns en sådan dokumenterad prisändring.

Om bankbetalningen ensam registreras som försäljning försvinner informationen om den ursprungliga fakturan och det senare prisavdraget. Om krediten i stället läggs på en ospecificerad kostnad blir försäljningen för hög. Kontrollera därför att 3041 visar uppdragets slutliga ersättning och att kundreskontran avslutas med faktura, kredit och betalning tillsammans.

39.12 Kvartalets moms förklarad från underlagen

Februaris ingående moms är 13 500 kronor: de återkommande inköpens 1 500 kronor och utrustningens 12 000 kronor, F39-25. Den interna överföringen blir 16 500 kronor, F39-26. Mars har åter 1 500 kronor ingående moms, och efter kreditfakturan blir överföringen till 2650 då 18 500 kronor, F39-27.

Intern månadsavstämning	Utgående moms efter kredit	Ingående moms	Ökning av momsskuld
Januari	25 000	1 500	23 500
Februari	30 000	13 500	16 500
Mars	20 000	1 500	18 500
Kvartalet	75 000	16 500	58 500

Kvartalssummorna kontrolleras både från månadstabellen och från fakturorna. Utgående moms är 25 000 + 30 000 + 22 500 − 2 500 = 75 000 kronor, F39-28. Ingående moms är 1 500 + 13 500 + 1 500 = 16 500 kronor, F39-29. Skillnaden och summan av de interna skuldökningarna blir i båda fallen 58 500 kronor, F39-30 och F39-31.

På konto 2650 ska skulden därför vara 58 500 kronor den 31 mars. Beloppet har inte betalats i kvartalet och ska inte tas bort för att månadsunderlagen är färdiga. När deklarationen och skattekontohändelserna senare hanteras ska uppföljningen utgå från hela kvartalet, med hänsyn till att månadsöverföringarna redan är bokförda. En ny överföring av samma moms skulle skapa en dubblett.

39.13 Bankavstämningen görs med hela betalningsbelopp

Banken innehåller moms, nettolöner, investering och amortering. Stäm därför inte av den enbart mot resultaträkningens nettobelopp. Kvartalets kundbetalningar är 125 000, 150 000 och 100 000 kronor, sammanlagt 375 000 kronor, F39-32.

Utbetalningar januari–mars	Belopp
Hyra	27 000
Programvara inklusive moms	7 500
Marknadsföring inklusive moms	15 000
Nettolöner	75 000
Bankavgifter	450
Överföringar till skattekontot	36 736
Datorutrustning inklusive moms	60 000
Amortering till ägaren	10 000
Summa utbetalningar	231 686

De återkommande betalningarna är tre gånger månadsbeloppen, F39-33–F39-37. Samtliga utbetalningar summeras i F39-38. Banken ska därefter visa 100 000 + 375 000 − 231 686 = 243 314 kronor, F39-39. Jämför detta med kontoutdragets slutpost och bokföringens saldo samma dag.

Månadssluten ger ytterligare kontrollpunkter. Januari slutar på 183 350 kronor, februari på 213 332 kronor och mars på 243 314 kronor. Februari och mars ökar banken med vardera 29 982 kronor, F39-40 och F39-41. Lika förändring betyder här inte lika verksamhetsresultat; händelsernas sammansättning skiljer sig åt.

Vid en avvikelse börjar felsökningen med den första dagen då bok och bank skiljer sig. Kontrollera betalningsreferenser och

hela bruttobelopp. Flytta inte differensen till en bankkostnad bara för att få slutraden att stämma. En saknad utrustningsbetalning eller dubblerad löneutbetalning behöver sin riktiga förklaring.

39.14 Ägarens lån och rapportens finansiering

Den 31 mars amorteras 10 000 kronor av det ingående ägarlånet. Journal 042 debiterar 2393 och krediterar banken. Lånet minskar från 75 000 till 65 000 kronor, F39-42. Ingen ränta finns i fallmaterialet och ingen sådan läggs till i efterhand.

Amorteringen är ingen lönekostnad, utdelning eller minskning av försäljningen. Den reglerar en tidigare finansiering. Det framgår av det ingående låneunderlaget och återbetalningens beteckning. I ett aktiebolag måste ägarens olika roller hållas isär även när samma person har godkänt betalningen och arbetar i företaget.

Kontrollera lånesaldot mot en enkel specifikation med ingående skuld, periodens eventuella nya lån, amorteringar och utgående skuld. Här finns bara ingående lån och en amortering. Ett verkligt låneavtal kan dessutom innehålla ränta och särskilda villkor, men det förändrar inte vilka händelser som faktiskt finns i vår journal.

När kvartalsrapporten lämnas vidare ska mottagaren kunna se att ägaren fortfarande har en fordran på bolaget. Vinstbeloppet skapar inte i sig rätt till en valfri ägarutbetalning. Detta fall följer den dokumenterade skuldregleringen och gör ingen prövning av en framtida vinstutdelning.

39.15 Resultatet byggs av intäkter och förbrukning

Kvartalets fakturerade konsultintäkter före kredit är 310 000 kronor. Prisavdraget minskar dem till 300 000 kronor, F39-43. Nedan visas kostnaderna utan avdragsgill moms. Lönen är brutto; den avdragna skatten ligger inte som ytterligare personalkostnad.

Resultat januari–mars	Belopp
Konsultintäkter efter kredit	300 000
Hyra	−27 000
Programvara	−6 000
Marknadsföring	−12 000
Löner	−99 000
Arbetsgivaravgifter	−31 104
Bankavgifter	−450
Planenlig avskrivning	−1 000
Periodens resultat före bolagsskatt	123 446

Programvara, marknadsföring, bruttolön och arbetsgivaravgifter stäms av i F39-44–F39-47. Totalkostnaden är 176 554 kronor och resultatet 123 446 kronor, F39-48 och F39-49. Januari bidrar med 41 482 kronor, februari med 61 482 och mars med 20 482 kronor. Även den uppdelningen ger kvartalets resultat, F39-50 och F39-51.

Läs rapporten tillsammans med verksamheten. Mars har ett prisavdrag och den första avskrivningen. Februari har en större kundfaktura men utrustningens hela anskaffning ligger inte som kostnad. Ingen resultatanalys blir bättre av att jämföra månadssummor utan att först förstå dessa händelser.

39.16 Balansen och förklaringen till skillnaden mot banken

Balans den 31 mars	Belopp
Bank	243 314
Utrustning efter avskrivning	47 000
Summa tillgångar	290 314
Aktiekapital	25 000
Periodens resultat	123 446
Lån från ägaren	65 000
Avdragen skatt	8 000
Arbetsgivaravgifter	10 368
Momsskuld	58 500
Summa eget kapital och skulder	290 314

Tillgångarna summeras i F39-52 och finansieringssidan i F39-53. Kundfordringar, leverantörsskulder och skattekonto är noll efter de givna händelserna. Nollorna ska styrkas med avstämda specifikationer, inte döljas genom att balansrapporten bara visar konton med saldo. Periodens resultat visas här som rapportens resultatpost; någon extra slutbokning av vinsten ingår inte i journalen.

Banken har ökat med 143 314 kronor, F39-54. Utgå nu från vinsten och förklara ökningen: lägg tillbaka avskrivningen, dra bort utrustningens anskaffningsvärde utan moms, lägg till ökningen av momsskulden och kvarvarande lönerelaterade skulder och dra bort amorteringen. Bryggan blir 123 446 + 1 000 − 48 000 + 58 500 + 18 368 − 10 000 = 143 314 kronor, F39-55.

Det är en kontroll av just detta material, där övriga nämnda rörelsefordringar och rörelseskulder börjar och slutar på noll. Bryggan får inte kopieras till ett annat bolag utan att dess förändrade balansposter tas med. Här förklarar den varför

både resultatrapport och bank kan vara riktiga trots olika förändringsbelopp.

39.17 Fel som ser rimliga ut i en snabb rapport

Anta först att utrustningens betalning bokförts som en vanlig kostnad och att även avskrivningen ligger kvar. Banken kan ändå stämma, men kostnadsbilden och tillgångsredovisningen blir fel. Återvänd till fakturan och anläggningsunderlaget. Rättelsen ska återskapa det dokumenterade anskaffningsvärdet och pröva den redan bokförda avskrivningen, inte bara höja resultatet med en godtycklig summa.

Ett annat fel är att ta bort momsskulden när månadens momsrapport skapas. Sök då efter en verklig betalning eller skattekontodebitering. I detta kvartal finns ingen sådan momshändelse. De tre interna överföringarna ska ligga kvar som ackumulerad skuld. Frågan är vilket moment som inträffat, inte om momsrapporten har skrivits ut.

Ett tredje fel är att kvitta marslönens skuld mot de skatteinbetalningar som gjorts under kvartalet. De betalningarna avser januari och februari. Använd månad som identifiering i skuldavstämningen. Samma belopp flera månader i rad gör det annars lätt att matcha en riktig betalning mot fel skuldperiod.

Vid en upptäckt felregistrering i datorbaserad bokföring följs reglerna om rättelsepost i BFNAR 2013:2 punkterna 2.17–2.18. Bevara sambandet med den felaktiga posten och dokumentera rättelsens skäl. Detaljerna skiljer sig från en ny affärshändelse, exempelvis den riktiga kreditfakturan i mars. En bokföringsrättelse får inte användas för att hitta på en kredit från kunden eller leverantören.

39.18 Övningar med motiverade svar

Övning: lämna över februari. En kollega ser att skattekontot är noll den 28 februari och vill markera alla lönerelaterade skulder som betalda. Vilka underlag och saldon behöver du visa för att förklara varför det är fel?

Svar. Visa banköverföringen den 10 februari och skattekontodebiteringen den 12 februari tillsammans med januarilönen. De reglerar januari. Visa därefter februarilönens nya krediter på 2710 och 2731. Skattekontots nollsaldo berättar att de insatta pengarna har använts, men säger inte att kommande löner saknar skatteskuld. Februari ska fortfarande ha månadens nya lönerelaterade skulder tills marskedjan inträffar.

Övning: följ marskundens betalning. Kunden betalar 100 000 kronor trots en ursprunglig faktura på 112 500 kronor. Vilket belopp saknas om du bara läser bankraden, och varför ska skillnaden inte omedelbart bokföras som kundförlust?

Svar. Skillnaden är 12 500 kronor och förklaras av K3-KR, F39-56. Krediten innehåller ett prisavdrag och tillhörande moms. Kundfordran efter den riktiga krediten motsvarar betalningen. Ingen restfordran behöver skrivas ned. Det avgörande beviset är kreditfakturan och överenskommelsen om priset, inte betalningens storlek i sig.

Övning: gör en kontroll utan bankkontot. Beräkna marsresultatet från nettot på uppdraget, de återkommande kostnaderna och avskrivningen. Kontrollera sedan att de tre månadsresultaten tillsammans stämmer med kvartalsrapporten.

Svar. Mars ger 80 000 − 58 518 − 1 000 = 20 482 kronor, F39-50. Tillsammans med januari och februari blir det 123 446 kronor, F39-51. Skatteöverföringen för februarilönen och amorteringen till ägaren finns inte bland dessa kostnader, eftersom de reglerar tidigare skulder. Utrustningens betalning finns inte heller som ny marskostnad.

Övning: välj nästa arbetssteg. Alla rapporter balanserar men leverantörsreskontran har inte jämförts med fakturorna. Är kvartalet färdigt? Beskriv en kontroll som faktiskt kan avslöja ett fel.

Svar. Jämför varje leverantörsfaktura med betalning och öppna poster. Undersök även om någon faktura har registrerats två gånger eller saknas helt. Ett balanserat system visar att debet och kredit är lika stora; det visar inte att alla och endast verkliga affärshändelser ingår. Spara sedan avstämningen och dokumentera kvarvarande frågor innan rapporten lämnas vidare.

39.19 Underlag för nästa person

Överlämningen bör innehålla journalen, reskontraavstämningarna, bank- och skattekontoutdragen, löneunderlagen, den specificerade momsskulden och anläggningsplanen. Lägg dessutom till en kort uppgift om rapportens avgränsning: intern periodrapport före bolagsskatt, kvartalsmoms ännu obetald och marslönens skatteposter kvar. Då kan nästa person fortsätta arbetet utan att tolka ett nollsaldo som en färdig deklaration.

Komplett journal finns i arbetsbladet *huvudfall-tjanst-journal.csv*. Den innehåller samma händelser som kapitlet och kan användas för en egen kontroll från ingående balans till rapport. Börja gärna med att återskapa banken och momsskulden utan att titta på slutsummorna. Förklara sedan varje skillnad innan du går vidare till resultatet.

Källor och avgränsning

Regelstödet är BFL 4 kap. 1 § och 5 kap. 1 och 5–7 §§; BFN:s vägledning Bokföring, uppdaterad 2024-09-16, punkterna 2.15–2.18; K2-vägledningen uppdaterad 2025-06-16, kapitel 10; samt Skatteverkets sidor om faktureringsmetoden, ändringsfakturor och arbetsgivaravgifter, särskilt tabellen för januari–mars 2026 och instruktionen Avrunda för arbetsgivardeklarationen. Fullständiga primärlänkar, versioner och vad respektive källa stödjer finns i källregistret under FALL-BFL, FALL-BFN-BOK, FALL-K2, FALL-SKV-MOMS, FALL-SKV-FAKTURA, FALL-SKV-AG och FALL-SKV-AGI. Källorna kontrollerades den 21 oktober 2026. Fallbeloppen är egna givna data; de blir inte rättsliga regler genom att deras aritmetik kontrolleras.